

Asikkalan kunta, kaavoitus

kirjaamo@asikkala.fi

Viite: Lausuntopyyntöne 15.10.2021

Asia: Asikkala, Vesivehmaan lentokentän hallialueen asemakaava, luonnosvaihe

Lentokentän hallialueen asemakaavan tavoitteena on kehittää lentokenttäalueen lähiympäristöä tulevaisuuden toimintoja varten. Tarkoituksena on kaavoittaa lentokentän yhteyteen lentoharrastus- ja lentoliiketoiminnan toimitila- ja varastotonttien korttelialueita sekä mahdollistaa tankkausaseman rakentaminen. Kaavoituksen yhteydessä tarkastellaan myös alueen sisäisiä liikennejärjestelyitä.

Vesivehmaan 1930-1940-luvun taitteessa rakennettu lentokenttä on Päijät-Hämeen ainoa lentokenttä ja etenkin sotahistoriallisesti merkittävä. Vesivehmaan oikeusvaikutteisessa osayleiskaavassa (2015) aluetta koskee kaavamääräys LL: *Alueen rakentaminen tai toiminta ei saa heikentää pohjaveden laatua tai määrää. Alueella sijaitsevien vanhojen rakennusten ja rakenteiden kulttuurihistoriallinen arvo tulee selvittää. Kohteita koskevissa muutoshankkeissa on kuultava museoviranomaisia.* Lisäksi osayleiskaavassa aluetta koskee suojelumääräys /s: *Alueella sijaitsevat arvokkaat sotahistorialliset kohteet eli maahan kaivetut lentokoneiden sirpalesuojat, huoltokorsu ja lentokonemuseon halli tulee säilyttää. Kohteiden sijainti on esitetty kaava-aineiston liitekartalla 3. Alueella vaikuttavista toimenpiteistä on kuultava museoviranomaisia.*

Lahten museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu Ramboll Finland Oy:n 16.9.2021 päivätystä kaava-aineistosta liitteineen seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnittelualueella sijaitsee 15 lentokentän sodanaikaiseen historiaan olennaisesti liittyvää lentokone/huoltokorsua, jotka ovat arkeologisen inventointiraportin (Mikroliitti 2020, s. 12, kartta s. 4) mukaan säilyneet maarakenteidensa osalta pääosin varsin hyvin. Yksi korsurakenne on osin tuhoutunut tai tuhoutumassa (nro 15) ja muutama hieman vaurioitunut (nrot 1, 7 ja 8). Toisen maailmansodan aikaiset jäänteet eivät ole muinaismuistolain (295/1963) suojaamia, mistä johtuen museo pitää merkittävänä kulttuurihistoriallisena tekona sitä, että suunnittelualueen länsiosan korsut (nrot 1 - 9) tullaan kaavan myötä suojelemaan määräyksellä s. On kuitenkin valitettavaa, ettei itäosan korsuja (nrot 10 - 15) huomioida kaavassa samalla tavoin: merkittävä osa kentän sotahistoriasta kertovista jäänteistä

tulee itäosan rakentamisen myötä tuhoutumaan. Tämä ja perustelut ratkaisuun päätymisestä on syytä kirjata kaavan vaikutusten arviointiin.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Lentokentän alueella on toteutettu kaksivaiheinen rakennusinventointi (Ramboll 2020), jossa on ensin kartoitettu alueen kaikki rakennukset ja toisessa vaiheessa keskitytty inventoimaan tarkemmin niistä kymmenen. Tämä inventointikohteiden valinta on tehty yhteistyössä Asikkalan kunnan, museon ja Ely-keskuksen kesken. Lentokentän alueella on säilynyt alkuperäistä 1940-luvun rakennuskantaa, kuten neljä Puolustusministeriön tyyppipiirustusten mukaan toteutettua lentokonehallia, yksi korsuhalli sekä miehistön rakennuksia. Inventoitujen rakennusten säilyttäminen on tärkeää lentokentän historiallisen todistusvoimaisuuden kannalta sekä alueen kokonaisuuden säilymiseksi mahdollisimman ehyenä. Kaavaluonnoksessa on esitetty suojelumääräykset kahdelle parhaiten säilyneelle lentokonehallille sekä ainoalle säilyneelle korsuhallille. Tärkeä osa alkuperäisen rakennuskannan kokonaisuutta ovat myös lentolaivueiden miehistön käytössä olleet rakennukset, mutta inventoiduista kohteista entinen lentolaivueen miehistöparakki, laivueen saunaparakki ja talousrakennus sijaitsevat asemakaavoitettavan alueen ulkopuolella. Näiden rakennusten säilymisen edellytykset tulee turvata kunnan toiminnassa muulla tavoin.

Lahten museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Hannu Takala
tutkija, arkeologi	Esko Tikkala
tutkija	Reetta Nousiainen

Tiedoksi Museovirasto, Hämeen Ely-keskus